

(savivaldybė, mokykla)

_____ klasės (grupės) mokinio (-ės) _____

(vardas ir pavardė)

2011 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

Teksto suvokimas, literatūros ir kalbos žinių taikymas

2011 m. gegužės 16 d.

Trukmė – 1 val. (60 min.)

NURODYMAI

- ♦ Pasitikrinkite, ar užduočių sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kito aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- ♦ Bus vertinami tik tie atsakymai, kurie parašyti mėlynai rašančiu parkeriu arba tušinuku. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- ♦ Atlikdami užduotis, į klausimus atsakykite glaustai ir aiškiai. Jūsų atsakymai turi tilpti į paliktas eilutes.
- ♦ Jei klausimas nereikalauja kitaip, atsakymus formuluokite savais žodžiais.
- ♦ Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.

VERTINIMAS

Užduotys	Maksimalus taškų skaičius	Surinkta taškų		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
Teksto suvokimas ir literatūros žinių taikymas	18			
Kalbos žinių taikymas	18			
Taškų suma	36			

IŠ VISO TAŠKŲ

Vertinimo komisijos pirmininkas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

Vertintojai: _____

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

TEKSTO SUVOKIMO IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

Perskaitykite tekstus ir atlikite užduotis.

1 tekstas

Kazys Binkis

Atžalynas Penkių veiksmų pjesė

Ketvirtas veiksmas

Siuvėjo dirbtuvė

P e t r a s. Dieve... Ir aš niekada, niekada į jūsų gimnaziją nebegalėsiu grįžti...

J a s i u s. Petrai... (*Sušunka*) Petrai, tu dėl manęs... Tu mane gelbėdamas...

P e t r a s (*griežtai*). Jasiau! Kaip buvo sutarta?

J a s i u s (*nebesusivaldydamas*). Tu uždraudei man apie tai kalbėti. Bet gana! Aš negaliu... Kai pamatau inspektorių, man norisi surikti jam stačiai į veidą: „Aš pavogiau šimtą litų...“

P e t r a s. Jasiau! Nutilk!

J a s i u s. Ne, ne, ne! Aš nebegaliu! Tu tiek pat nekaltas, kaip ir aš. Bet kam tau vienam kentėti? Aš eisiu pas Keraičius, eisiu pas direktorių... Tegul visi sužino teisybę. Tegul žino, kad tu savo tėvelio paliktus pinigus jiems atidavei...

P e t r a s (*griežtai*). Tai tada viskas tarp mūsų baigta...

J a s i u s (*susmunka*). Matai, koks aš niekam tikęs... Kaip vežimo pervažiuota varlė be paskutinių kojų... Aš taip noriu baigti šešias...

P e t r a s (*švelniai*). Nurimk, Jasiau... Pakartokime vėl savo susitarimą, kad niekuomet daugiau apie tai nebekalbėsime.

J a s i u s (*pro ašaras*). Kaip aš galiu tylėti, kai tu dėl manęs...

P e t r a s. Visai ne dėl tavęs... (*Pauzė*) Juk suprask, Jasiau, kad po to, kai kaltininkas neprisipažino, mes visi buvome pasidarę vagys. Ir tu, ir aš, ir visa klasė... Nesvarbu, ar to vagiškumo po šimtą, ar po penkis litus kiekvienai galvai teko... Vis tiek visi vagys. Tad aš visai mažai tenustojau, pasivadinęs vienas vagim...

J a s i u s. Žinau, kad aš tavęs neperkalbėsiu... Bet dar mėnuo – ir aš laisvas... Šešios bus baigtos... Ir tada tegul mane veja iš gimnazijos, tegul į kalėjimą kiša, vis tiek šitaip toliau nepasiliks.

P e t r a s (*apkabina jį, švelniai*). Ak tu vaikeli vaikeli... O kaipgi bus su tavo aviacija?.. Ir kur tu pasidėsi? Aš, matai pats, nepražuvau. Dirbu ir moka. O tau būtų – kaput.

J a s i u s. Kaput.

P e t r a s. Na, matai... Tu neimk į galvą, kad aš kartais į lepšę pavirstu. Ir dabar be reikalo aš tau apie gimnaziją pradėjau...

		Čia rašo vertintojai	
		1	2
1. Kodėl, Jasiaus nuomone, Petras prisiėmė nesamą kaltę?			
	(1 taškas)	—	—
2. Kokią kaltės prisiėmimo priežastį, be Jasiaus numanomos, nurodo pats Petras?			
	(1 taškas)	—	—
3. Kodėl Jasius būtinai nori baigti šešias gimnazijos klases?			
	(1 taškas)	—	—
4.1. Ar Petrui svarbus išsilavinimas?			
	(1 taškas)	—	—
4.2. Atsakymą pagrįskite dviem argumentais iš viso teksto (formuluokite savais žodžiais).			
1) _____			
2) _____			
	(2 taškai)	—	—
5. Kokios Petro charakterio ypatybės atskleidžiamos šiame tekste? Nurodykite dvi skirtingas.			
1) _____			
2) _____			
	(2 taškai)	—	—
6. Paaiškinkite Petro žodžių „aš kartais į lepšę pavirstu“ perkeltinę reikšmę.			
	(1 taškas)	—	—

Iš viso (maks. 9 taškai)

2 tekstas

„Metų anketa“. Požiūriai. Romualdas Granauskas

Negaliu pamiršti vieno epizodo iš J. Audėno, ilgamečio A. Smetonos padėjėjo, prisiminimų knygos. Prezidentas išsikvietė J. Paknį, Centrinio banko valdytoją, pagarsėjusį nepaprastu nekalbumu. Jeigu Ministerių kabineto posėdyje jis pasakydavo sakinį, ilgesnį nei trys žodžiai, kitą dieną laikraščiai parašydavo: „Vakar posėdyje Paknys išrėžė ilgą kalbą.“ Taigi, išsikviečia Paknį Smetona, atkiša barzdelę į priekį ir pareikalauja:

– Rytoj Čekoslovakijos bankui perveskit du milijonus litų!

– Nėra pinigų.

– Kaip nėra pinigų?! Mes iš jų perkam tūkstantį kulkosvaidžių!

– Žaislams nėra pinigų.

– Ar čia jums žaislai?! Šito prašo Krašto apsaugos – pati svarbiausia! – ministerija!..

– Svarbiausia Krašto apsaugos ministerija yra Švietimo ministerija! – atrėžė J. Paknys ir visas išprakaitavo nuo tokio savo kalbos ilgumo.

Ar jis buvo neteisis? Ar iššovė bent vienas iš to tūkstančio kulkosvaidžių ir ar ne tūkstantis mokytojų paguldė galvas, išėję vėliau į miškus?

		Čia rašo vertintojai	
		1	2
7.1. Kieno nuomonei apie krašto apsaugą – A. Smetonos ar J. Paknio – pritaria teksto autorius?			
	(1 taškas)	—	—
7.2. Atsakymą pagrįskite citata.			
	(1 taškas)	—	—
7.3. Įvardykite citatoje vartojamą kalbinės raiškos priemonę.			
	(1 taškas)	—	—
8. Remdamiesi visu tekstu, paaiškinkite J. Paknio žodžių „Svarbiausia Krašto apsaugos ministerija yra Švietimo ministerija!“ prasmę.			
	(2 taškai)	—	—

Iš viso (maks. 5 taškai)

Bendrieji klausimai (tekstų lyginimas)

9. Kokia tema sieja abu tekstus?

(1 taškas)

10.1. **Apibraukite** teisingą teiginį:

- A. Dramos rūšiai priklauso pirmas tekstas.
- B. Dramos rūšiai priklauso antras tekstas.
- C. Dramos rūšiai priklauso abu tekstai.
- D. Dramos rūšiai nepriklauso nė vienas tekstas.

(1 taškas)

10.2. Atsakymą pagrįskite dviem argumentais.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

Čia rašo
vertintojai
1 2

— —

— —

— —

Iš viso (maks. 4 taškai)

--	--

Taškų suma už teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduotis
(maks. 18 taškų)

--	--

KALBOS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

1 užduotis. Raskite sakinyje išplėstinę dalyvinę sąlygos aplinkybę, ją pabraukite, pakeiskite šalutiniu sąlygos aplinkybės sakiniu ir užrašykite.

Palyginę šias dvi karalienes, pamatysime, kad jos, nors ir painiojamos, skirtingos tiek savo būdu, tiek ir kitomis ypatybėmis.

Čia rašo vertintojai	
1	2

(2 taškai)

2 užduotis. Pateiktame sakinyje raskite ir pabraukite perkeltinės reikšmės žodžių junginį, paaiškinkite jo prasmę.

Gaila tik, kad mes gyvename tarp tokių žmonių, kur žmogus žmogui vilkas.

Čia rašo vertintojai	
1	2

(2 taškai)

3 užduotis. Įrašykite nebaigtų žodžių dalis.

Tai pirm_____ (skaitv., vyr. g., įvardž., vns. vard.) toks įvykis per daugelį metų. Žemas, niekingas darbas padar_____ (dal., neveik., būt. l., vyr. g., vns. vard.) mūsų gimnazij_____ (daikt., mot. g., vns. viet.). Jūsų auklėtojas vienišas, neturi artim_____ (būdv., vyr. g., įvardž., dgs. kilm). Jis džiaug_____ (dal., veik., būt. d. l., vyr. g., vns. vard., sangr.) jūsų džiaugsmais tarsi savais. Noriu tikėti, kad tas, kuris šį žingsnį padarė, skriaudą atitais_____ (veiksm., būs. l., 3 asm.). Tai galima padaryti čia pat nuoširdž_____ (prieiv.) prisipažin_____ (padal., būt. k. l.).

Čia rašo vertintojai	
1	2

(3 taškai)

Taškų suma (maks. 7 taškai)

4 užduotis. Įrašykite praleistas raides, skliaustuose esančius žodžius parašykite kartu arba skyrium.

Iš savo pat____r____mo dr____stu tei____ti, kad jaun____stėj____ perskaityta vienint____lė knyga turi žmogui (tiek, pat) _____ vertės, kiek subrendus jų keliolik____ ar kel____sdešimt. Tad ir dabar jaučiu paties sau padarytą skriaudą, kad didž____j____ dalį svarb____usių pasaulio literatūros veikalų teko skaityti vėliau.

(Kiekvieną, kart) _____ vertinga knyga būdavo reikšmingas įv____kis mano gyven____me... Tačiau kai atsigr____žtu ir žvil____teliu a____gal, tai (vis, gi) _____ kiek mažai dar perskaityta ir tiek daug dar norėt____si tų įsp____džių patirti ir švenčių atšv____sti.

(4 taškai)

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

5 užduotis. Kur reikia, padėkite trūkstamus skyrybos ženklus.

Kadaise Maironis didysis tautos dainius dainavo Jau niekas tavęs taip giliai nemylės... Jam pritarė P. Vaičaitis ir daugelis kitų anuometinių poetų kurie ištisais dešimtmečiais eilutė prie eilutės klostė ieškojo ryškių skambių žodžių kad įsakmiau pareikštų savo meilę jai paniekintai išjuoktai ir iš savo žemės baigiamai išstumti. Visi manėm tik duokite mums laisvę pažiūrėsim kas iš lietuvių išeis.

Kažkada kažkas yra pasakęs kad mes išskyrus Maironį daugiau neturime poetų. Tačiau tai buvo seniai ir be to netiesa. Ir be didžiojo Maironio turime poetų kurie įstabiais žodžių sąskambiais nusako mūsų tikrovės tragediją ir kurie ne mažiau įtikinamai apeliuoja į mūsų sąžinę bei protą. Jie tiki juos pagaliau išgirs *numylėta tėvynė* ir ims iš tiesų gydytis kol dar niekas nei gudrieji kaimynai nei savi trumparegiai vėl nepaguldė jos į mirties patalą.

(4 taškai)

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

Taškų suma (maks. 8 taškai)

--	--

6 užduotis. Pabraukite taisyklingus variantus.

Šio tauraus spektaklio mes sulaukėme jauno režisieriaus A. Jakševičiaus (dėka; pagalba). Buvęs gabus teatro aktorius (prieš tris metus; prieš keletą metų) ėmė studijuoti režisūrą. Susipažinęs su Amerikos teatru, kurio pradininkas buvo ir O'Nilas, jis (neužilgo; netrukus) išvertė vieną jo veikalą į lietuvių kalbą ir (sekančiais; kitais) metais pasiryžo statyti. Autorius išjuokia visagalį Biznį, kuris daro žmogų (besielį; besielį), triuškina jis didvyrius, bejėgiškai piepsinčius tuščias frazes. Draugai ir ekspertai gūžčioja pečiais, svarstydami, ar (kažkas tai; kas nors) iš to išeis.

(3 taškai)

Čia rašo
vertintojai
1 2

—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

Taškų suma už kalbos žinių taikymo užduotis (maks. **18 taškų**)

Kalbos žinių taikymo užduotys parengtos pagal K. Binkio tekstus.

VERTINIMAS TAŠKAIS

Užduotys	Maks. taškų skaičius	Vertinimas
Teksto suvokimas ir literatūros žinių taikymas	18	
1 užduotis	9	
2 užduotis	5	
Bendrieji klausimai (tekstų lyginimas)	4	
Kalbos žinių taikymas	18	
1 užduotis	2	
2 užduotis	2	
3 užduotis	3	
4 užduotis	4	
5 užduotis	4	
6 užduotis	3	
Vertinimas taškais	36	